

Merkittävien hankintojen hankintaprosessin kehittäminen (substanssitoimialat)

Aluehallitus 20.04.2026
5350/02.08.00/2026

Valmistelija toimialajohtaja Jussi Savola, puh. 040 330 5512,
jussi.savola(at)omahame.fi

Selostus Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosäännön 10 §:n 5 momentin 15 kohdan mukaan aluehallitus päättää hankinnoissa noudatettavista yleisistä periaatteista ja hyväksyy kalenterivuodelle hankintasuunnitelman. Kuluvaan vuoteen koskeva hankintasuunnitelma on hyväksytty aluehallituksessa 15.12.2025 § 453.

Aluehallitus on hyväksynyt kokouksessaan 15.12.2025 (§ 454) hankintaohjeen, jonka mukaan hyväksytyhän hankintasuunnitelman mukaisia hankintoja ei tuoda erikseen aluehallituksen käsiteltäväksi lukuun ottamatta erityisen merkittäviä hankintoja, ellei aluehallitus toisin pääte. Hankintaohje jättää siten aluehallitukselle harkintavallan määrittellä, mitkä hankinnat ovat erityisen merkittäviä ja edellyttävät erillistä ohjausta. Hankintaohjeen kohdassa 1.4.1 on lisäksi linjattu, että yli yhden miljoonan euron hankinnat tulee esitellä etukäteen hyvinvointialuejohtajalle ennen hankintailmoituksen julkaisemista.

Aluehallitus on kokouksessaan 2.3.2026 (§ 98) päättänyt, että konserni- ja tukipalvelujen sekä strategia ja integraatio -toimialojen yli kymmenen miljoonan euron arvoiset hankinnat ovat hankintaohjeessa tarkoitettuja erityisen merkittäviä hankintoja, joista laaditaan erillinen esitys aluehallitukselle ennen hankintamenettelyn käynnistämistä. Esityksessä kuvataan hankinnan strateginen merkitys, keskeiset toteuttamisperiaatteet, alustava kustannusarvio sekä vaikutukset toimintaan ja talouteen. Hankintamenettely voidaan käynnistää vasta sen jälkeen, kun aluehallitus on hyväksynyt hankinnan periaatteet ja suuntaviivat.

Hallintosäännössä hankintoja koskeva toimivalta on jaettu euromääräisesti siten, että toimialajohtajat päättävät enintään yhden miljoonan euron arvoisista tavara- ja palveluhankinnoista, hyvinvointialuejohtaja päättää enintään kymmenen miljoonan euron arvoisista tavara- ja palveluhankinnoista ja aluehallitus päättää tätä suuremmista hankinnoista.

Substanssitoimialojen EU-kynnysarvot ylittävät hankinnat voivat tämän toimivaltajaon perusteella kuulua joko viranhaltijoiden tai aluehallituksen päätösvaltaan. Nykyinen hallintosääntö tai hankintaohje ei määritä lautakunnille virallista roolia merkittävien hankintojen valmistelussa tai tarjouspyyntöasiakirjojen käsittelyssä. Tämä ei vastaa lautakuntien asemaa toimialojensa palvelujen sisällöllisenä ohjaus- ja valmistelutoimielimenä.

Lautakuntien rooli hankintojen valmistelussa

Hallintosäännön 12 ja 14 §:n mukaan lautakunnat vastaavat toimialojensa palvelujen sisällöllisestä valmistelusta, seurannasta ja ohjauksesta aluehallituksen alaisuudessa. Terveiden ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta käsittelee terveydenhuollon toimialan asioita, elämäntarkkailautakunta ikäihmisten palveluiden sekä perhe-, sosiaali- ja

vammaispalveluiden toimialojen asioita ja turvallisuuslautakunta pelastustoimen toimialan asioita.

Merkittävä osa substanssitoimialojen hankinnoista koskee suoraan palvelujen järjestämistä, palvelurakennetta ja toimintamalleja. Hankintojen kautta määritellään käytännössä palvelujen tuotantotapa, markkinoiden rakenne, palvelujen saatavuus sekä kustannusten kehitys useiksi vuosiksi eteenpäin. Tämän vuoksi merkittävien hankintojen valmistelulla on suora yhteys lautakuntien vastuulla olevaan palvelujen sisällölliseen ohjaukseen ja seurantaan. On tarkoituksenmukaista, että lautakunnat osallistuvat tällaisten hankintojen valmisteluun jo ennen hankintamenettelyn käynnistämistä, jotta hankinnan tavoitteet, keskeiset ehdot ja vertailuperusteet ovat alusta lähtien linjassa toimialojen palveluja koskevien tavoitteiden kanssa.

Hallinnollisesti tarkoituksenmukainen ratkaisu on, että lautakunta hyväksyy hankinnan keskeiset periaatteet ennen hankintamenettelyn käynnistämistä. Tämä vastaa rakenteellisesti sitä mallia, jolla KOPA- ja STING-toimialojen osalta aluehallituksen roolia on vahvistettu päätöksellä 2.3.2026 § 98, mutta soveltaa sitä substanssitoimialojen hallintomalliin lautakuntien sisällöllisen valmistelutehtävän kautta. Kun lautakunta on hyväksynyt hankinnan periaatteet ja suuntaviivat, hankintamenettely voidaan käynnistää ilman erillistä aluehallituksen käsittelyä. Tarjouskilpailun päätyttyä hankinta etenee suoraan hallintosäännön mukaisen toimivaltaisen viranomaisen päätettäväksi.

Menettely selkeyttää toimielinten välistä työnjakoa siten, että lautakunnan rooli painottuu hankintojen sisällölliseen valmisteluun, kun taas hankintapäätökset tehdään hallintosäännön mukaisen toimivaltajaon perusteella.

Menettelyn toteuttaminen

Substanssitoimialojen tulee valmistella menettelyn soveltamisalaan kuuluvista hankinnoista lautakuntakäsittelyä varten erillinen esitys, jossa kuvataan:

- hankinnan tavoitteet ja strateginen merkitys
- yhteys palvelujen järjestämistä koskeviin tavoitteisiin
- keskeiset periaatteet ja toteuttamistapa
- tarjouspyyntöasiakirjojen keskeiset ehdot ja tarjousten alustavat vertailuperusteet
- alustava aikataulu ja kustannusarvio
- vaikutukset toimintaan, talouteen ja palvelurakenteeseen.

Tämä esitys tuodaan asianomaisen lautakunnan käsiteltäväksi ennen hankintailmoituksen julkaisemista. Hankintamenettely voidaan käynnistää sen jälkeen, kun lautakunta on käsitellyt asian. Asiaa ei tämän jälkeen tarvitse erikseen tuoda aluehallituksen käsiteltäväksi ennen hankintamenettelyn käynnistämistä.

Menettely ei muuta hankintapäätösten toimivaltajakoa hallintosäännön mukaisesti eikä hankintaohjeen mukaisia menettelyjä muilta osin.

Menettely vahvistaa lautakuntien roolia hankintojen valmisteluvaiheessa, parantaa päätöksenteon ennakoitavuutta ja läpinäkyvyyttä sekä varmistaa, että merkittävät hankinnat ovat sisällöllisesti linjassa hyvinvointialueen strategisten ja toiminnallisten tavoitteiden kanssa.

(JS)

Toimivallan peruste Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosääntö 10.5 § 15 kohta

Hyvinvointialuejohtajan päätösesitys

Aluehallitus päättää substanssitoimialojen osalta seuraavasti:

1. Aluehallitus delegoi hallintosäännön 30 §:n nojalla asianomaisille lautakunnille toimivallan hyväksyä substanssitoimialojen merkittävien hankintojen periaatteet ja suuntaviivat ennen hankintamenettelyn käynnistämistä.
2. Menettelyä sovelletaan yli 10 M€ arvoisiin hankintoihin.
3. Lautakuntakäsittelyä varten hankinnasta tulee laatia erillinen esitys, jossa kuvataan hankinnan strateginen merkitys, yhteys palvelujen järjestämistavoitteisiin, toteuttamistapa, keskeiset sopimusehdot ja tarjousten alustavat vertailuperusteet sekä vaikutukset toimintaan ja talouteen.
4. Hankintamenettely voidaan käynnistää sen jälkeen, kun asianomainen lautakunta on hyväksynyt periaatteet ja suuntaviivat.

Aluehallitus toteaa, että linjauksen tarkoituksena on vahvistaa lautakuntien roolia hankintaprosessin valmisteluvaiheessa, selkeyttää toimielinten välistä työnjakoa sekä varmistaa merkittävien hankintojen johdonmukaisuus hyvinvointialueen strategisten ja toiminnallisten tavoitteiden kanssa.

Päätös

Täytäntöönpano Päätösote / elämänkaarilautakunta, terveyden ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta, turvallisuuslautakunta, toimialajohtajat Jorma Haapanen, Jarmo Lappalainen ja Marika Paasikoski-Junninen

Muutoksenhaku Oikaisuvaatimus